

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. De Apollinaristis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

anima solam carnem suscepisse arbitrantur, minus noti sunt. Nec adversus eos ab aliquo inveni de hac re aliquando fuisse certatum. Sed hoc verum esse & Epiphanius non tacuit, & ego ex eorum scriptis & collationibus certissime comperi.

Porro Arianorum dogma primarium & palmare, in quo proinde notissimi fuere, ut ibidem dicit Augustinus, fuit quod Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum nollent esse unius ejusdemque nature atque substantie sed esse Filium creaturam, Spiritum vero sanctum creaturam, hoc est, ab ipso Filio creatum vellent. Cujus erroris conspectum quoddam fuit & velut appendicula error alius, quo voluerunt Verbum in utero Virginis assumpsisse corpus inanimatum, in eoque animæ vices egisse. Et verò hoc voluerunt, ut ea quæ in Scriptura dicuntur de Christo ut homine, ipsimet Verbo secundum se sumpto attribuire possent, & sic possent elevare divinitatem Verbi, eamque minorem divinitate Patris ostendere, ac proinde Verbum eo tantum sensu Deum dici posse, quod sit creaturarum omnium præstantissima, eoque nature & essentie à natura & essentia Patris planè diversæ.

Observat hoc Epiphanius hæres. 69. num. 19. pag. 743. ubi sic loquitur de Arianis: *Negant insuper humana illum anima præditum fuisse, quod certo consilio ita præstruunt, ut veram ex Maria Virgine carnem, reliquaque quæ sunt hominis propria, illum accepisse fateantur, si unam animam excipias: nimirum ut cum famem, aut sitim, aut labores, itinera, sudorem, somnium, indignationem audieris, ac dixeris, propter humanam quam assumpsit naturam opus illis habuisse, statim obijcere possint, per sese hæc præstare carnem, nisi anima prædita sit, non posse. Et quidem verè hoc ab illis dicitur. Quid est igitur, inquirunt, aliud, quam quod his omnibus illius divinitas indigeat? Ut cum indigere divinitatem ipsius dixerint, velut peregrinum eundem pronuncient, & à Patris essentia ac natura prorsus alienum. Idem notat Gregorius Nyssenus orat. 1. contra Eunomium pag. 55.*

Cum igitur Arius cum suis contra sanctissimam Trinitatem fureret præcipuè, præcipuè oppugnando Verbi divinitatem, qui contra Arianos scripserunt Doctores orthodoxi, toti ferè versati sunt in asserenda divinitate Verbi: sicut & in id unum intentæ fuit Nicæna Synodus. Unde nihil ab ea de Spiritu sancti divinitate, nihil de anima Christi definitum est: satis enim ei fuit, Verbi consubstantialitatem vindicasse, cum ad id unum convenisset. Sic postea quamvis Nestorius erraret non solum circa Incarnationem, sed etiam circa Spiritus sancti processionem, negando eum à Filio procedere, prioris erroris, dissimulato altero, proscriptio contenta fuit Synodus Ephesina: cum ad hoc tantum convocata esset, ut catholicam de unionem Verbi cum natura humana ab eo assumpta doctrinam declararet.

ARTICULUS IV.

De Apollinaristis.

§. I.

Socrat. l. 2. hist. c. 46.

DUO fuere Apollinæres, pater scilicet & filius. Primus Alexandria oriundus, professione grammaticus, cum Beriti primum docuisset, Laodiceam commigravit, ubi duxit uxorem, & ex ea suscepit filium, quem cognominavit Apollinærem. Hic cum in adolescentia humanioribus litteris operam impigre dedisset, Laodiceæ rhetoricam docuit, patre ibidem docente grammaticam. Unà autem cum illis eodem tempore floruit Epiphanius Sophista gentilis, cui arctissimo amicitie vinculo conjuncti, ut ab ejus consuetudine abstinere, Theodoro Laodiceo Episcopo illos admonenti parere neglexerunt. Quare cum aliquando Epiphanius hymnum in Bacchi lau-

Sozom. l. 6. hist. c. 25.

dem publicè recitanti adfuerint ambo, Theodorus graviter hac de re commotus, utrumque publicè convictum ab Ecclesia eiecit: erant enim ambo tunc temporis clerici, pater quidem presbyter, filius verò lector. Sed aliquantò post, acta penitentia, iterum à Theodoro suscepti sunt, & in gradum suum restituti.

Addit Sozomenus, illos postea à Georgio Theodoti successore denuò Ecclesia pullos fuisse, eò quod Athanasium, mortuo Constantio, Alexandriam redeuntem, & Laodicea transeuntem adiissent, & cum eo communicassent, & hoc faciendo, ut putabat Georgius Omonianis insensius, contra regulas legesque ab Episcopis latus peccassent. Scribit verò Socrates eos non à Theodoro, quem vult tantum illis Epiphani conforio interdixisse, sed à Georgio communione multatos esse propter Epiphani consuetudinem, in quam ita sese immerferant, ut ab ea avelli nequiverint. Quod factum iniquissimè tulit Apollinæris filius, indeque occasionem, sophistica dicendi facultate fretus, sumpsit fabricandi novam hæresim illam, quæ ab eo nomen accepit. Imò dixerunt aliqui, teste eodem Socrate, Apollinæres ex Georgii circa fidem inconstancia, cum filium Patri modò similem, modò dissimilem diceret, sumpsisse occasionem ab eo discedendi, nova dogmata comminiscendi, & inducendi novam quandam religionis speciem.

Ibid.

Lib. 2. hist. cap. 46.

Ibid.

§. II.

Quantæ Apollinæris filius, de quo solo deinceps mentio fiet, antequam in hæresim laberetur, apud Catholicos ob doctrinam, pietatem ac virtutes, estimationis fuerit, testatur aequalis illius Epiphanius in hæres. 77. quæ est Dimocritarum seu Apollinaristarum, & in qua sic ait num. 2. *Egregius ille ac venerabilis senex, quem nos, & beate memoria Papa Athanasius, imò verò Catholici omnes unice dileximus, Apollinæris Laodiceus hujus dogmatis auctor, ac propagator, &c. Et num. 24. Non mediocrem litterarum scientiam fuerat ille (Apollinæris) consecutus, cum & humanioribus græcisque disciplinis esset excultus, & dialecticam, ac sophisticam artem imprimis calleret; esset idem porro præcipua in omni vita gravitate præditus: imò verò & orthodoxis omnibus, antequam istiusmodi dogma proponeret, longè charissimus. Quin etiam & exilium sustinuit, quod Arianis assensuri nallet. Quanta autem volumina conscripserit, conjicere fas est ex S. Basilio epistol. 74. Alter ex illis, inquit, de quibus vos admonemus, est Apollinærius, haud parum & ipse Ecclesias contristans: facilitati namque scribendi, qua per occasionem ad quosvis irrepsit conjunctam habens sufficientem lingue facultatem, orbem libris suis replevit. Idem Hieronymus expressè significat.*

§. III.

Apollinærium Laodiceæ Episcopum fuisse, disertè asserit Hieronymus in Catal. Scriptorum Ecclesiasticorum in Apollinærium: *Apollinærius, inquit, Laodiceus Syria Episcopus, patre presbytero, magis grammaticis in adolescentia operam dedit: & postea in sanctas Scripturas innumerabilia scribens volumina, sub Theodosio Imperatore obiit. Cum Hieronymo citantur etiam Rufinus lib. 1. hist. cap. 20. & Liberatus in breviario cap. 3. Præterea infra synodicam epistolam ab Alexandrina Synodo ad Antiochenos scriptam anno 362. quæ extat inter S. Athanasii opera, legitur: Aderant (Alexandrinæ Synodo) aliquot monachi Episcopi Apollinæris, in hoc ipsum missi.*

Theodoretus Apollinærem facit Antiochenum Episcopum eo tempore, quo duo jam erant Antiochiæ orthodoxorum Episcopi, Meletius scilicet & Paulinus: *Duas, inquit, in partes divisi erant apostolice doctrine propugnatores. Et alii quidem, statim post insidias in magnum Eustathium structas, & arianam perfidiam detestati, & seorsum convenus agentes, Paulinum Antiochitem habebant. Alii verò qui post ordinationem Euzoi, unà cum præstantissimo Meletio sese ab impiis secreverant ... sapientissimo Doctore Meletio regebant.*

Lib. 5. hist. eccl. c. 3.

tur. Præter hæc Apollinaris Laodiceus tertie quoque factioni se ipsum auctorem præbuit, qui assumpta pietatis persona, cum Apostolicam doctrinam visus esset defendere, paulo post manifestus hostis apparuit.

Narrat idem Auctor, coram Sapote militum magistro, quem mortuo Valente, Gratianus Antiochiam ad conciliandam Ecclesiæ pacem miserat, à Flaviano presbytero Meletii, cui aliquantò post in Episcopatu successit, Apollinarem in hunc modum oburgatum fuisse: *Miror te, ô amice! tam impudenter repugnare veritati; idque cum probè scias, Damasum (quocum te communicare gloriaris) asserere perfectum hominem à Deo Verbo assumptum esse. Tu verò contrarium affirmare non cessas. Mentem enim nostram à salute excludis. Quod si falsa sunt, quæ tibi obijcimus, nunc saltem renuncia novitati, quam excogitasti, & Damasii doctrinam amplectere, ac tum demum sacras ades obline: silentioque suo convictum, Ecclesiarum administratione iussu magistri militum excidisse, deinceps novam, quam excogitarat, doctrinam palam prædicasse, & hæreticos auctorem se professum esse, atque Laodiceam recessisse, ordinato prius factionis suæ Episcopo Vitali, qui à Meletio ad eum defecebat, ut narrat Sozomenus, lib. 6. hist. cap. 25. eò quod à Flaviano despectus fuisset, atque prohibitus ne Episcopum solito more inviseret.*

Multa in hæc Theodoretæ narratione videntur parum accurata, & illud quod dicit, Apollinarem hæresim suam palam professum tunc primum, cum à Sapote deturbatus est, adeoque nonnisi post Valentis Imperatoris obitum, falsum esse convincitur tum ex tractatibus, quos adversus Apollinarem conscripsit Athanasius, quem, Valente superflite, vita defunctum esse scribit Hieronymus in Catal. script. Eccles. & ex epistola 74. S. Basilii ad Occidentales Episcopos, scripta uno tantum vel altero post Lampsacenam Synodum anno, adeoque multis annis ante mortem Valentis, in qua epistola Basilii scribit ab Apollinari haud parum contristari Ecclesias. Hic itaque fides videtur potius habenda Hieronymo asserenti Apollinarem fuisse Laodiceæ Episcopum, si tamen reverà Episcopus fuit.

Dico, si tamen, &c. Nam de hoc dubitandi rationes non deunt. Liberati enim & Rufini testimonium nihil aut parum ponderis addit testimonio Hieronymi. Socrates & Sozomenus Apollinarem faciunt lectorem tantum. Illius honorificam mentionem non semel faciens Epiphanius, nequidem innuit eum fuisse Episcopum. Præterea contra id quod ex synodica Alexandrini Concilii epistola relatum est, omnino videtur Apollinarem tunc Episcopum non fuisse: nam si tunc fuit Episcopus, vel fuit Antiochiæ, vel Laodiceæ. Neutrum dici potest.

Non primum: nam tunc temporis Antiochiæ duæ tantum erunt orthodoxorum factiones, quarum prima, quæ Eustathianorum erat, regebatur à Paulino presbytero; altera verò eorum, qui ab Ariana perfidia ad orthodoxam fidem redierant, adhærebat Meletio Episcopo, quem Constantius, ab Ariani contra eum commotus, exulare iusserat. Non secundum: nam tunc temporis vel adhuc superstes erat Georgius, qui Ecclesia pepulerat utrumque Apollinarem, vel ei demortuo jam successerat Pelagius quidam, qui anno 364. interfuit Antiochenæ Synodo, in qua presidente & procurante Meletio, fides Nycæna confirmata fuit, & recepta ab Acacianis Episcopis, qui ea de re Joviano Imperatori obtulerunt libellum, cui Pelagius ille subscripsisse invenitur.

At inquit. Anno 362. Apollinaris misit legatos, monachos scilicet aliquot, ad Synodum, quam Athanasius, redux ab exilio, convocarat, inito prius ea de re consilio cum Eusebio Vercellensi, & celebratum erat Alexandriæ. Quin imò & cum Episcopis legati illi synodica epistola subscripserunt. Sic enim legitur in calce huius epistolæ: *Ego Athanasius ceterique Episcopi, in hoc conventu presentes, epistola subscripsimus, idemque ab illis factum est, qui huc legati venerant, inter quos à Lucifero Sardinie insule*

Episcopo (qui recta ab exilio Antiochiam conciliandorum animorum gratia venerat) diaconi duo, Herennius, & Agapetus; à Paulino verò Maximus, & Calemerus, qui & ipsi diaconi sunt. Aderant & aliquot monachi Episcopi Apollinaris in hoc ipsum missi. Apollinaris igitur tunc temporis erat jam Episcopus. Sed

Non urget hæc instantia: nam Paulinus Antiochenus non Episcopus, sed presbyter tantum erat, cum legatos suos misit ad Synodum Alexandrinam: cum enim hæc Synodus ageretur, & jam adessent legati Paulini, Lucifer illum ordinavit Episcopum, quod factum non relucit Eusebius, nisi postquam, soluta Synodo, Alexandria profectus venit Antiochiam. Quidni ergo dici possit hic textus, *Aderant aliquot monachi Episcopi Apollinaris, &c.* mendosus esse, & legatos suos non Apollinaris ille, de quo hic agitur, nempe filius, quem tunc nonnisi lectorem fuisse, omnino verisimile est, sed alter, nempe pater, qui presbyter erat, & jam cum filio errores suos spargere cœperat, adeoque jam proculdubio male audiebat apud orthodoxos, legatos, inquam, suos ad Alexandrinam Synodum misisse, & per illos, ne ipse nominatim damnaretur, subscripsisse synodali epistolæ, in qua error ejus palmaris damnabatur?

§. IV.

Circa dispensationem Incarnationis in varios & graves errores prolapsus est Apollinaris. Initio etenim cum Ariani docuit Verbum assumpsisse corpus inanimatum, & Verbum ipsum in Christi corpore fuisse loco animæ. Sed aliquantò post quasi penitentia ductus, vel potius orthodoxorum argumentis fructus, sese secrevit ab Ariani, asserendo Verbum quidem assumpsisse corpus & animam, sed sine mente, quam Græci *νῦν* vocant, ipsumque Verbum in Christo mentis humanæ vices agere; vel, quod idem est, asserendo Verbum assumpsisse corpus & animam sensitivam, at non assumpsisse rationalem, & Verbum ipsum in Christo vices agere animæ rationalis.

Testem habemus S. Augustinum lib. de hæret. n. 55. *Apollinaristas, inquit, Apollinaris instituit, qui de anima Christi à catholica disenserunt, dicentes sicut Ariani, Deum Christum carnem sine anima suscepisse; in questione testimoniis evangelicis victi, mentem, quæ rationalis est anima hominis, non fuisse in anima Christi, sed pro hac ipsum Verbum in ea fuisse dixerunt.* Et Socratem lib. 2. hist. c. 46. ubi loquens de duobus Apollinaribus, sic ait: *Et initio quidem dicebant, hominem absque anima à Deo Verbo assumptum esse in dispensatione incarnationis, postea verò tanquam penitentia ducti, ac priusquam emendantes errorem, adiecerunt animam quidem assumptam esse, sed quæ mentem non haberet: Deum autem Verbum mentis loco esse in homine assumptum.*

Apollinaris igitur cum Platonici ex tribus partibus substantialibus, realiter inter se distinctis, corpore scilicet anima sensitiva, qualis est in brutis, & anima rationali seu mente, hominem constituerebat, & Verbum Deum assererat, solis duabus prioribus in incarnatione susceptis, tertiam locum supplevisse, adeoque in suscepto corpore fuisse instar animæ rationalis.

Hunc Apollinaris errorem sic exponit Gregor. Nazianzenus in sua ad Nectarium Constantinopolitanum epistola: *Hominem illum (Christum) cælitus venientem mentis expertem esse asserit: divinitatem unigeniti naturam mentis expletentem, tertiam humane coagmentationis partem extitisse: quod nimirum anima (sensitiva) & corpus juxta humanitatem in eo sunt, mens autem minime: verum ejus locum Verbi divinitas suppleat.* Et Theodoretus lib. 4. hæret. fab. cap. 11. *Dixit autem incarnatum esse Deum Verbum, corpore & anima suscepta, non ea quæ est ratione prædita, sed quæ est expertis rationis, quam naturalem seu vitalem nonnulli nominant. Cum autem diceret mentem aliud esse quam animam, non dicebat eam (mentem) esse assumptam (assumpta anima, quia ut sacrarum Scripturarum testimonium eluderet, nomine animæ significari*

Socr. lib. 3.
cap. 9.

Socr. lib. 2.
hist. c. 44.
Socr. lib. 5.
cap. 13.
Theod. 1. 3.
hist. eccl. c. 4.

Soz. lib. 6.
hist. cap. 4.
Socr. lib. 3.
hist. c. 25.

apud Ath.

ficari volebat id solum, quod in homine principium est operationum sensitivarum) sed divinam suffecisse naturam ad usum mentis implendum. Unde in Apollinare, & ejus summissas sic invehitur Athanasius in lib. de Incarn. Quorsum igitur tanta contentio notarum inventionum, ut humano ingenio, ea que sunt supra humanum ingenium, definiatis, dicentes, pro interiore in nobis homine (qui in anima rationali consistit) mentem supercoelestem in Christo fuisse?

Huic perverso dogmati adjecit portentosius aliud, Verbum scilicet, nihil accepisse ex Maria Virgine; modò asserendo Verbi divinitatem ex parte in carnem convertam esse, ut testatur Augustinus lib. de hær. num. 55. ubi ait: Dei ipsa verò ejus (Christi) carne sic à recta fide dissentisse perhibentur, ut dicerent carnem illam & Verbum unius ejusdemque substantie, contentiosissime asseverantes Verbum carnem factum, hoc est, Verbi aliquid in carnem fuisse conversum atque mutatum: modò verò dicendo Verbum in terras è cœlo secum devexisse carnem suam, eamque à principio habuisse, ut testatur Gregorius Nazianzenus in sua ad Nectarium epistola: Affirmat (Apollinaris in quodam suo libello) nequaquam adventitiam esse carnem illam ob naturam nostram transformationem ab unigenito filio secundum dispensationem assumptam; verum carnalem illam naturam in filio jam inde à principio fuisse tanquam prius etiam quam ipse descendisset, filius hominis esset, ac descendens carnem suam secum advexerit, quam in cœlis habebat, ante-secularem quandam videlicet, essentiaque sue insitam.

Ex hac doctrina impia non minùs impiè inferrebat Apollinaris ipse, non solum carnem Christi Verbo, imò & toti Trinitati consubstantialiorem esse, sed etiam Verbi divinitatem circumcisam, cruci affixam, passam, mortuam, & post triduum à Patre suscitata fuisse. Constant hæc partim ex Athanasio, & partim ex Gregorio Nazianzeno, qui Apollinaris commentarios præ manibus habebant.

Sic autem loquitur Athanasius in sua ad Epictetum epistola: Quinam inferi illud eructarunt, consubstantiale divinitati Verbi corpus illud esse, quod à Maria genitum est? Aut Verbum ipsum in carnem, ossa, capillos, ac totum denique corpus esse conversum, & à suapte natura mutatum? Quis omnino de Christianis audiit, Filium Dei specie, ac fitione sola, corpus, non natura gessisse? Quis tam impius fuit, ut ipsamet ejus divinitatem circumcisam esse, atque imperfectam è perfecta redditam fuisse sentiret, ac diceret? Item illud ipsum quod in ligno suffixum est, non corpus extitisse (verum scilicet, & nostro consubstantiale) sed substantiam ipsam naturæ totius opificem? Quis cum istud audiat, non è Maria, sed ex propria substantia Dei Verbum obnoxium passioni sibi corpus effinxisse, Christianum, qui hæc dixerit, arbitretur? Quis execranda illius impietatis auctor est, ut qui ita sentiunt, carnem illam, quam Salvator è Maria Virgine suscepit, ex ipsa substantia Trinitatis esse fateantur?

Gregorius verò in epistola ad Nectarium scripta, post verba à nobis laudata sic prosequitur: Nec hoc adhuc grave est; sed quod omnium indignissimum, atque atrocissimum, ipsum unigenitum Deum omnium iudicem, vitæ auctorem, mortis extinctorem, mortalem esse docet, ac probare nititur, propriæque suæ divinitate passum esse, atque in tridua illa corporis morte, divinitatem quoque simul cum corpore mortuam fuisse, sicque rursus Patris opera à morte ad vitam revocatam.

Testem etiam appellare possumus Ambrosium lib. de Incarnatione cap. 6. ubi postquam eadem, quæ Athanasius & Gregorius, de Apollinaristis retulit, sic pergit: Horum omnium auctores sunt, qui divinitatem & carnem Domini unius naturæ fuisse dixerunt. Legi enim, quod non crederem nisi ipse legisset; legi in cuiusdam (Apollinaris proculdubio) libris sic positum, & organum & eum à quo movebatur organum, unius in Christo fuisse naturæ.

Quibus paucis verbis omnes adversus Deum Verbum incarnatum Apollinaris blasphemias comprehenduntur.

Non omitam quod hic de Apollinari, tacito tamen ejus nomine, observat Ambrosius, eum scilicet in scriptis suis passim sese, ut acerrimum venditasse defensorem Nicænæ fidei, cum tamen ad eam everendam nihil non moliretur. Hoc quippe ingenium est hæreticorum, eaque impudentia, ut orthodoxos se naviter mentiantur, & ardentem præferant zelum catholicæ veritatis, cum in ea corrumpenda verè toti sunt. Verba Ambrosii sunt: Et hic mihi frequenter Nicæni Concilii tractatum se tenere commemorat. Sed in illo tractatu Patres nostri, non carnem, sed Dei Verbum unius substantia cum Patre esse dixerunt, & carnem ex Virgine esse confessi sunt. Quomodo igitur Nicæni Concilii nomen obtineatur, & nova inducuntur, quæ nunquam nostri sensere majores?

Sicut Apollinaris Monophytarum seu Eutyriano-rum hæresi prælusit, asserendo Verbi divinitatem in carnem ex parte convertam fuisse; ita, & prælusit hæresi Nestorianorum, negando unionem hypostaticam, Aliquando enim scripsit, in nudum hominem ex virgine natum descendisse Verbum, in eoque per gratiam suam operatum esse, sicut antea operatus fuerat in Prophetis. Unde consequenter dixit aliquando, duos esse filios, unum ex Deo Patre æterno, alterum ex matre virgine in tempore natum; non filium Dei, sed filium hominis cruci pro nobis affixum, & ita crucifixum non esse adorandum; Christum Filium Dei fuisse adoptivum tantum, &c.

Colligitur, 1. Ex Athanasio in epistola quam adversus Apollinarem scripsit ad Epictetum, & in qua sic ait: Quinam porro tanta temeritate & audacia fuerunt, ut Christum illum assererent, qui in carne passus, & in crucem actus est, non esse Dominum ac Salvatorem, & Deum, Patrique Filium? Quoniam pacto Christianos appellari se volunt, qui in sanctum (& nudum) hominem, perinde ut aliquem de Prophetarum numero, delapsum esse Verbum, non ipsummet hominem factum esse profitentur, cum ex Maria corpus induisset; sed alterum esse Christum, alterum Dei Filium, qui ante Mariam & ante secula omnia Filius ex Patre prodierit?

2. Ex Gregorio Nazianz. qui in prima ad Cledonium presbyterum epistola hos contra Apollinarem ponit anathematismos: Si quis duos filios, alterum ex Deo & Patre, alterum ex matre, non autem unum atque eundem induxerit, &c. si quis divinitatem in eo velut in Propheta per gratiam operatam fuisse, ac non secundum essentiam connexam fuisse atque connecti dixerit, &c. si quis cruci affixum non adoret, &c. si quis eum ex operibus perfectionem assecutum fuisse, aut post baptismum vel resurrectionem à mortuis, in filium adoptivum fuisse dixerit anathema sit.

Quòd autem in errores hujusmodi è diametro sibi invicem oppositos prolapsus sit Apollinaris, mirum videri non debet; cum rhetor & sophista magis, quam Theologus, innumerabiles penè libros de rebus ad Theologiam pertinentibus, conscribere veritus sit: Contempto, ut cum Basilio loquar, Ecclesiastæ, qui cavendum esse dicit, ne multi fiant libri. In multitudine autem certum est, quod multa delinquantur. Nam quomodo potest in multiloquio vitari peccatum?

Non solum circa Verbi Incarnationem, sed etiam circa alia errasse invenitur Apollinaris. Nam animam hominis esse ex traduce, hoc est, sicut corpora ex corporibus, ita animas ex animabus generari docuit, ut testatur Sanctus Hieronymus in sua ad Marcellinum epistola, quæ est inter Augustinianas 27. Item Millenariorum dogma instauravit, ut patet ex secunda ad Cledonium epistola Gregorii Nazianzeni, qui in prima Apollinarem etiam reum postulat violatæ SS. Trinitatis: Illud scire necesse est, inquit,

inquit, Apollinarium, quamvis divinitatis nomen Spiritui sancto dederit, vim tamen divinitatis minime retinuisse; etenim ex magno & majori & maximo, hoc est, ex Spiritu sancto, & Filio, & Patre, tanquam ex splendore & radio & sole trinitatem constituere, quod quidem in illius libris disertis verbis scriptum est, divinitatis scala est, non in cælum subvehens, sed e cælo desiciens. At facile excusari posse videtur Apollinaris, si dicatur sensitse Patrem Filio, & Filium Spiritu sancto majorem esse, non substantia & deitate, sed sola origine, seu fecunditate, vi cuius Filius à Patre, & Spiritus sanctus à Patre & Filio procedit. Quod multi quoque senserunt orthodoxi.

§. V.

Primarios inter Apollinaris discipulos locum tenuere Timotheus quidam, & Vitalis. Timotheum illum unà cum Apollinari nominatim damnavit Damasus in Synodo Romana. Quantum autem Orientali Ecclesie perniciem intulerit, colligi potest ex eo quod Orientales Episcopi orthodoxi contra illum scripserint ad Damasum, enixè rogantes ut hominem anathemate comprimeret, ut constat ex Damasi ad eisdem epistola, quæ extat in tomo 2. CC. pag. 866. & in qua sic eos alloquitur: *Scitis velim, fratres, nos Timotheum illum propheta Apollinaris heretici discipulum, cum impio suo dogmate jam pridem abdicasse. Et inferius: Itaque quid est, cur abdicationem Timothei à me rursus requiratis, qui etiam hic iudicio Sedis Apostolicæ, Petro quoque Alexandrie Episcopo præsentem, abdicatus est unà cum magistro suo Apollinare? Ex quibus verbis satis liquet Orientales Episcopos contra Timotheum illum velut gravem aliquam Orientalis Ecclesie pestem instantissimè scripsisse ad Romanum Pontificem.*

Lfb. 6. hist.
eccl. c. 25.

De Vitali hæc scribit Sozomenus: *In stabilienda heresi (Apollinare) adjuvit Vitalis, presbyter Antiochenus ex Melitii clero: vir præ cæteris ob viam, ac disciplinam severitatem illustris, & in regendis iis, quibus præerat, sedulus, eaque de causa piebè venerabilis. Verum paulo post, cum se à communione Melitii abjunctisset, Apollinari adhaesit: iisque qui Antiochie eandem opinionem sectabantur, præfuit (postquam scilicet Apollinaris opera ordinatus est Episcopus, ut Theodoretus narrat) ob vite sue sanctimoniam hunc paucos auditores habens, qui ab ipso cognomen tum sortiti, Vitaliani etiamnum ab Antiochenis apellantur. Huc autem prolapsus esse dicitur ex offensione animi, eò quod despectus fuisset à Flaviano tunc compresbytero, postea vero Antiochenis Ecclesie Episcopo: à quo prohibitus fuerat, ne Episcopum more solito videret.*

Vitalem magnis etiam laudibus prosequitur Theodoretus lib. 5. hist. Eccles. cap. 4. ubi eum vocat: *Vitrum eximia quodam virtute & sanctitate præditum, & in apostolica doctrina à puero educatum.* Sozomeno & Theodoro consonat S. Epiphanius in hæres. 77. ubi sic loquitur: *Cum essemus Antiochie, in primarios illorum (Apollinaristarum) incidimus, inter quos erat Vitalis Episcopus, homo vita, moribus, & instituto religiosissimus. Vitalis igitur, quandiu catholice veritati adhæsit, vera sanctitate præditus, etiam postquam heretica labe corruptus est, veræ sanctitatis speciem retinuit, & plurimos proculdubio hac sanctimonie larva delusit, & imprudentes in eandem secum foveam præcipitavit.*

Narrat loco citato Epiphanius, se, cum Antiochiam venisset, Vitalem, & Paulinum Episcopum, quem religiosum vocat & egregium virum, inter se dissidentes reperisse, Vitale Paulino, quod unicam in Deo personam diceret, & Paulino Vitali, quod Christum esse perfectum hominem negaret, objiciente; sese à Paulini communionem abstinuisse, donec omni hærescos suspitione liberaretur, oblata fidei formula, quam antea subscripserat præsentem Athanasio (subscripsisse autem facile credimus anno 363. quo tempore Athanasius à Joviano Imperatore Antiochiam accessit, ibi aliquandiu commoratus est) secundum hæc

Vitalem à se interrogatum, respondisse primum, Christum hominem esse perfectum; Verbum Dei Filium propriè carnem de Maria Virgine accepisse; nec solum carnem suscepisse, sed etiam animam (sensitivam subintelligebat, non rationalem) at cum ab eo demum quaesitum esset, mentemne Christus Dominus acceperit, sine ulla cunctatione negasse, dixisseque, eatenus perfectum hominem fuisse, si divinitatem illi loco mentis adscribamus, & carnem atque animam (sensitivam) adjungamus; sic ut perfectus homo ex carne, anima (sensitiva,) divinitate, qua sit mentis instar, existat.

Vides qualem vaser hereticus externo illo gravitatis, temperantiæ, pietatis, aliarumque virtutum, & severioris disciplinæ cultu regeret sycophantiam, qua aliquandiu ludificatus est etiam oculatissimos, ut Gregorium Nazianzenum, qui in secunda sua ad Cleodinium epistola scribit, se aliquando: *Vitalis verba in commodiorem, magisque piam sententiam accepisse, ita suadente voluntate;* atque ita verborum ejus ambiguitate deceptus, hominem hereticum pro orthodoxo aliquandiu habuit. Et Damasum Pontificem; cum enim apud Damasum hærescos postularus fuisset, ab eoque ad reddendam fidei suæ rationem evocatus, Romam venisset, ita simulavit hominem catholicum, fideique professionem tam arfabrè concinnatam obtulit Pontifici, ut latentem sub verbis hæresim non adverterit Pontifex, & libellum sibi oblatum in catholico sensu interpretatus sit.

Quare Vitalis hac vice à Damaso damnatus non est, sed nec innocens & orthodoxus declaratus: Pontifex enim solitas hereticorum fraudes reveritus, causam Vitalis recognoscendam delegavit Paulino Antiocheno, scripta ad eum epistola, in qua anathema dicebat asserenti: *Verbum pro humano sensu in Domini carne versatum;* ea tamen lege, ut Vitalem cum suis sine cunctatione in communionem reciperet, si modò fidem Nicenam & præfaram epistolam subscriberent, quod inter alios Vitalis ipse præstitit, non sincere, sed fraudulenter, & cum mentali interpretatione heretica, intelligendo scilicet Christum perfectum hominem existere, non ex corpore humano & anima rationali, sed ex corpore humano, anima sensitiva, & divinitate, quæ instar mentis esset; quod tandem animadvertum est ab orthodoxis, & significatum Damaso, qui cognita hominis improbitate, illum diris devovit, & fidei professionem, quam Roma obtulerit.

Constant hæc partim ex Damasi ad Paulinum Antiochenum epistola, quæ extat tom. 2. Conc. pag. 864. & 65. partim ex Gregorio Nazianz. cujus hæc sunt verba: *Damasus quoque ipse cum postea rectius edoctus fuisset, simulque in pristinis eos expositionibus persistere audisset, eos (hoc est, Vitalem, & qui cum eo erant) ab Ecclesia proscripsit, fideique libellum cum anathematis delavit fraudem eam, in qua incididerat (malis artibus Vitalis heretici) permolestè ferens.*

Epist. 2. ad
Cleodim.

§. VI.

Non ab una Synodo Apollinaristarum circa Incarnationem errores proscripti fuere. Primum itaque Apollinaristarum hæresim damnavit Synodus Alexandrina anno 362. celebrata, in qua ipsimet, qui aderant, Apollinaristæ, ne damnarentur, dogma suum damnarunt. Nam ut in synodica ad Antiochenes epistola refertur, cum interrogati fuissent, confessi sunt, quod non corpus inanimatum, aut cogitationis, vel mentis expertus Salvator habuerit: non enim possibile erat, ut Domino propter nos homine factò, corpus ejus sine mente existeret, non enim corpori dumtaxat, sed & anime quoque nostre per ipsum Verbum salus est conciliata.

Ap. Athan.

Præterea, quæ fuerit hujus Synodi circa Apollinaris doctrinam sententia, habemus ex Eusebio Vercellensis, qui aderat, subscriptione: in hunc enim modum subscripsit synodica epistola: *Ego Eusebius Episcopus, secundum exactam vestram utriusque partis confessionem etiam in Incarnatione Salvatoris nostri*

Ap. Athan.

noſtri conſentio, ſunt videlicet cum Filius Dei eſſet, hominem eſſe factum: & excepto peccato, omnia, quæ veteris erant noſtræ humanitatis, aſſumpſiſſe. Habemus etiam ex fidei profeſſione, quam Paulinus Antiochenus anno 363. ſubſcripſit cor. Athanaſio, & qua conſenſit iis, quæ anno ſuperiore in Alexandrina Synodo ſancita fuerant. In ea autem ſic loquitur: Decerno, nequaquam inanimatum, aut inſenſibile, aut ſine mente corpus Salvatorem noſtrum habere: quippe cum impoſſibile ſit Dominum propter nos hominem factum, corpus habere ſine mente.

Alexandrinam Synodum ſequitur Synodus Romana à Damaso cum Italiae & Galliae Episcopis celebrata contra Auxentium Mediolanenſem Episcopum, Arianum, & Antipapam Urſinum anno 369. in qua etiam Pneumatomachorum & Apollinaristarum hæreſes, tacitis tamen auctorum nominibus, damnatæ fuerunt, & Spiritum ſanctum ejuſdem eſſe ſubſtantiae cum Patre & Filio, Filiumque perfectum hominem ſuſcepſiſſe, ſuſcepto ſcil. non ſolum corpore, ſed etiam hominis ſenſu, hoc eſt, anima rationali, definitum eſt, ut colligimus ex ſynodica Damasi, Valeriani, & aliorum Occidentaliſum, qui aderant, Episcoporum ad Episcopos Orientales catholicos epiſtola, quam invenimus planè congruere epiſtolæ 74. Baſilii, quam certè non multò poſt Liberii Papæ mortem Baſilium per legatos ſuos in Occidentem miſiſſe, dubium eſſe non poteſt; in qua de Euſtathio Sebaſtiano divinitatem Spiritus ſancti, & Apollinari dominicam incarnationem impugnante, graviter expoſtulat.

Alteram Synodum Romæ celebravit Damafus, in qua nominatim anathematizavit Apollinarem & Timotheum ejus diſcipulum. Conſtat ex Damasi ad Orientis Episcopos reſcripto, quod reſertur à Theodoro lib. 5. hiſtor. Eccl. cap. 10. & extrat tom. 2. Conc. pag. 866. In hac autem epiſtola expreſſè dicitur, præſatæ Synodo interfuſiſſe Petrum Alexandrinum. Hic porro Petrus in Athanaſii anno 371. ad meliorem vitam translati locum ſuſſectus fuerat orthodoxorum omnium iuſſragio; quippe qui vir erat apprimè catholicus, & particeps fuerat laborum Athanaſii, qui etiam eum ſucceſſorem ſibi designarat. At hoc Arianis indignè ferentibus, & annuente Valente Imperatore Ariano, Euzojus Antiochenus, & Magnus largitionum comes unà Alexandriam venire cum Lucio quodam nefario, & ſimoniaco hæretico, eumque per vim in ſedem Alexandrinam intruſere.

Petrus cedere coactus, & poſtquam aliquandiu fuiſſet in vinculis, fuga elapſus venit ad ſolitum Catholicorum aſylum, Romanum Pontificem. Eum autem Roman non appuliſſe niſi ſub finem anni 372. facile ſuadet ex eo, quod antequam invaderetur à Lucio, non ſolum de Athanaſii morte, & ſua ad ſedem Alexandrinam promotione per nuncios certior fecerat Damafum, ſed etiam ab eo acceperat diaconum, qui conſolatorias ſimul & communicatorias litteras attulerat, & quem narrat, manibus poſt tergum revinctis, publice à carnicibus ductum eſſe, atque lapidibus, ac plumbatis cervice diu verberata, ad æris metalla datum eſſe.

Ex his liquet nonniſi poſt ann. 372. habitam fuiſſe præſatam Synodum, & libenter conjicimus illam eſſe, quam Romanam tertiam Damasi inſcribit libellus ſynodicus, & de qua ſic loquitur: Eo (Petro) recepto, Papa Damafus divinam & ſanctam Synodum convocavit: quæ amentem illum Apollinarium, Stephanumque (lege Timotheum) ejus diſcipulum, & latronem Lucium anathemate notavit. Damafus itaque in cauſa Petri Alexandrini Romæ Synodum celebravit, Lucium intruſum abdicavit, & ex occaſione data Apollinarem & Timotheum ejus diſcipulum, quos in Eccleſiis Orientalibus graſſari certò noverat, diris nominatim devovit. Utrum autem hoc anno 373. an aliquantò poſt contigerit, definire non poſſumus, quia plures annos Romæ commoratus eſt Petrus; quippe qui Alexandriam non

rediit, nec ſedem ſuam, ejecto Lucio, recepit, niſi ſub finem Valentis, qui anno 378. in bello Gothico miſerè periit incendio.

Porro ante huius Synodi tempora Vitalem Romanam veniſſe, & Roma reſertum eſſe Antiochiam ad Paulinum, cui cauſam ejus delegarat Damafus, colligitur ex Damasi ad Orientis Episcopos reſcripto, in quo ſic loquitur Pontifex: Jam enim formulam edidimus, ut qui ſe Chriſtianum profiteatur, illud teneat quod ab Apoſtoliſ traditum eſt. Quæ verba ſatis apertè relativa ſunt ad epiſtolam, quam Damafus in cauſa Vitalis ſcripſit ad Paulinum Antiochenum. Vitalis autem, ut jam notavimus, poſtquam ei larva detracta fuit, unà cum ſuo, quem Romæ obtulerat, fidei libello anathematizatus eſt à Damaso: utrum autem in hac Synodo, ut in ſumma Conciliorum aſſeritur, controverti poteſt: cum Damafus in ſua ad Orientis Episcopos epiſtola nullam Vitalis mentionem faciat.

Tertiam in libello ſynodico Damasi Synodum habemus, aliquantò poſt Valentis interitum celebratam, in qua Apollinaristarum, Pneumatomachorum, & aliorum hæreticorum dogmata damnavit Damafus, edita fidei profeſſione, quæ tota anathematismis conſtat, & quam Damafus miſit ad Paulinum Antiochenum, qui tunc temporis fortè Theſſalonica verſatur. Sic autem habet libell. ſyn. Gratianus, & Occidentis, & Orientis Imperator factus, pios Episcopos ab exilio revocavit. Quo tempore beatus etiam Damafus ſacram Romæ convocavit Synodum adverſus Arianos, Pneumatomachos, & alios plurimos hæreticos (inter quos ſunt Apollinaristæ) expoſitamque definitionem divinarum capitum Theſſalonica ad Paulinum miſit, quæ ex divina diſpenſatione ubique maxima perfecit, & Trinitatem homouſion adorandam eſſe omnibus perſuaſit. Ex his verbis, quæ ex divina diſpenſatione, &c. Colligimus, hanc Damasi profeſſionem fidei, quam reſert Theodoretus lib. 5. hiſtor. cap. 11. ab omnibus orthodoxis per Orientem Episcopis magno conſenſu receptam fuiſſe.

In hac porro fidei profeſſione anath. 7. contra Apollinaristas dicitur: Anathematizamus eos, qui pro hominis anima rationabili dicunt Dei Verbum in humana carne verſatum; cum ipſe Filius & Verbum Dei, non pro anima rationabili & intelligibili in ſuo corpore fuerit, ſed noſtram, ideſt, rationabilem & intelligibilem, ſine peccato, animam ſuſceperit, atque ſalvaverit. Quibus verbis feritur palmare & veluti characteriſticum Apollinaris dogma. Sunt & hic alii anathematismi, quibus alii ejuſdem peruntur errores.

Quartam idem libellus ſynodicus nobis ſuppeditat Antiochiæ celebratam à Meletio Synodum, quæ divinam confirmans ſymbolum (Nicænum) & Marcelinum, Photinum, ac Apollinarium anathemate notans, divinam ad Damafum, & Episcopos Occidentis miſit expoſitionem. Hanc autem Synodum eodem circiter tempore, quo ſuperior Romæ habitæ eſt, Antiochiæ habitam eſſe, ſatis indicat libellus ſynodicus. Et verò haberi non potuit, ſuperſtite Valente, qui Meletium maturè & à primis regni ſui annis deportarat in exilium, ex quo niſi poſtquam ille è vivis ſublatus eſt, & Gratianus lege ſua exules Episcopos ſedibus ſuis reſtituit, reverſus non eſt Meletius. Sed & habitæ eſt ante Conſtantinopolitanam Synodum, cui interfuit Meletius, & qua nondum abſoluta, ad meliorem vitam tranſiit.

Quid igitur vetat dicere hanc Meletii Synodum eſſe illam iſſiſſimam, quam Gregorius Nyſſenus in epiſtola ad Olympium monachum, de vita & obitu S. Macrinæ ſororis ſcribit, nono menſe aut paulò amplius poſt obitum S. Baſilii actam eſſe Antiochiæ ad Orientalibus Episcopis, & cui ipſe interfuit? Item illam iſſiſſimam eſſe, de qua loquuntur Patres Synodi Conſtantinopolitanæ in ſua ad Damafum epiſtola, cum ajunt: Nos præterea doctrinam dominicæ incarnationis integram & perfectam tenemus; neque diſpenſationem carnis Chriſti, vel animæ, vel mentis expertem, vel imperfectam eſſe aſſerimus: ſed agnoſcimus Verbum

To. 2. Conc.
pag. 892. 93.
94.

Socr. lib. 4.
hiſt. cap. 20.
21. 22.
Socr. lib. 6.
hiſt. cap. 19.
Theod. 1. 4.
hiſt. cap. 20.
21. 22.

To. 2. Conc.
pag. 899.

Socr. lib. 4.
hiſt. cap. 37.
& 38.

Tom. 1. pag.
895.

To. 2. Conc.
pag. 899.

To. 2. Conc.
pag. 900.

Socr. lib. 5.
hiſt. c. 5.
Socr. lib. 6.
hiſt. cap. 7.

To. 2. Conc.
pag. 904.

Verbum Dei ante saecula omnino perfectum, & perfectum hominem in novissimis diebus pro nostra salute factum esse. Atque ista de fide à nobis liberè ingenueque praedicata, summam differimus. De quibus plenior delectationem animis poteritis percipere, si libellum in Concilio Antiochia convocato, de fidei decisione editum, & eum etiam qui superiore anno à Constantinopolitano Concilio generali compositus est, legere placerit: in quibus tam fidem nostram uberius exposuimus, tum haeresibus nuper excogitatis anathema scriptis proditum denunciavimus.

Quis porro non videt hæc omnino congruere iis, quæ supra de Synodo Meletii referuntur ex libello synodico? Secundum Patres Synodi constant. Aliquantum ante hanc generale Synodum anno 381. celebratam, celebrata est Synodus Antiochia, cui ipsimet saltem maxima ex parte interfuerunt, & in qua haereses nuper excogitatae, Macedoniana scilicet & Apollinaristarum, anathemate nominatim notatae sunt, & libellus fidei editus, in quo catholica de trinitate Personarum & Verbi Dei incarnatione doctrina exposita est quemque à se in Occidentem transmissum, jam pridem ad Damasum pervenisse, manifestè supponunt. An non hæc eadem omnia dicit libellus synodicus; cum ait, *Sed & Meletius... suo in throno Antiochia divinam & sacram convocavit Synodum, quæ divinam confirmans Symbolum, &c.*

Adderemlibenter in hac Meletii Synodo ab Orientalibus Episcopis subscriptam fuisse synodicam illam epistolam, quam in Orientem transmiserat Romana illa Synodus, in qua anno 369. Damasus, Auxentio & Ursicino damnatis, damnavit quoque jam in Oriente grassantem Apollinaristarum hæresim. Hanc nobis conjecturam suggerunt verba præfata epistolam subsequencia: *Explicit hac epistola vel expositio Synodi Romane habite sub Damaso Papa, & transmissa ad Orientem; in qua omnis Orientalis Ecclesia facta Synodo apud Antiochiam consona fide credentes, & omnes ita consentientes, eidem superexpansæ fidei, singuli sua subscriptione confirmant.*

Sequuntur subscriptiones septem Episcoporum, quorum primus est Meletius, & ex quibus quinque subscripserunt in Synodo Constantinopolitana. Post has autem subscriptiones hæc subiunguntur: *Similiter & alii 146. Orientales Episcopi subscripserunt, &c.* Ex quibus colligi posse nobis videtur in præfata synodicam epistolam subscriptam fuisse in Antiochena Synodo ab iisdem illis Episcopis, qui aliquantò post fuerant in Synodo Constantinopolitana, adeoque subscriptam fuisse in Meletii Synodo, de qua loquimur, & in qua fuisse Constantinopolitanæ Synodi Episcopos, ex eorum ad Damasum epistola observavimus.

Denique Appollinaristarum hæresis proscripta fuit à dicto Constantinopolitano Concilio quod primum fuit generalis Synodus Orientalis imperii, & postmodum accedente Damasi & Occidentalis Concilii consensu, evasit orbis christiani Synodus.

ARTICULUS V.

De Diodoro Tarfensi & Theodoro Mopsuestie Episcopo.

§. I.

De Diodoro.

Diodorus sub Valente Imperatore fuit de clero Meletii Antiocheni, & quidem, ut omnino fas est coniecere, presbyter, qui unà cum Flaviano, Meletii pariter presbytero, cum pastor eorum Meletius iussu Valentis exularet in Armenia, curam gregis egit, ut refert Theodoretus lib. 4. hist. Eccl. c. 25. ubi de Diodoro sic loquitur: *Diodorus quidem sapientissimus & fortissimus, quasi fluvius quidam limpidus ac spatiosus, proprio quidem gregi aquationem prebebat: adversariorum autem blasphemias submergebat. At generis quidem sui nobilitatem nullatenus considerabat: Simonnet Theol. Tom. II.*

arumnas autem pro fidei defensione libenti animo tolerabat. Quare ob sua bona in Ecclesiam Antiochenam merita episcopalem dignitatem consecutus est. Nam Valente violenta morte sublato, Meletius ab exilio revocatus, Diodorum, qui in gravissima illa (quam Valens adversus orthodoxos excitavit) tempestate navem Ecclesiae incolumem servaverat, Tarfensem Episcopum constituit, & Cilicum ei provincia commendavit, seu Ciliciæ metropolitam fecit. Quod ratum habuit Constantinopolitana Synodus; cui Diodorus interfuit.

Diodorum acerrimum Nicænæ fidei defensorem extitisse, testis est Sozomenus lib. 7. hist. ubi refert c. 7. Diodorum cum aliis orthodoxis Episcopis, qui Theodosio eos convocante, Constantinopoli convenerant, contendisse, ut Omœusiani Episcopi Filium Patri consubstantialem confiterentur. Et cap. 9. ab Imperatore Theodosio lege sancitum esse, ut in Oriente Ecclesiæ traderentur Episcopis illis, qui communicarent cum Diodoro Tarfensi & Pelagio Laodiceno.

Luculentum orthodoxæ sicut & sanctimonie Diodori testimonium reddit S. Basilii epist. 82. ad Papatrophilum Episcopum. Porro, inquit, Diodorum, tanquam beati Silvani alumnum primum suscepimus, nunc verò diligimus & complectimur propter sermonis quam habet gratiam, per quam multi eorum, qui virum audiunt, meliores redduntur. Ex quibus verbis colligimus Diodorum & Omœusianorum Episcoporum communionem habuisse, & plurimos adhortationibus suis ad sanctiorem vitæ rationem adduxisse: quod confirmat Socrates, cum ait, Diodorum præfuisse monasterio, & sub eo Joanne Chrylostomum, Theodorum, qui Mopsuestiæ, & Maximum; qui Seleucia postea Episcopus fuit, monasticam vitam didicisse. Ibidem porro testatur Socrates, Diodorum postquam ad Episcopatum promotus fuit, multos conscripsisse libros, quibus Scripturas sacras, allegorica interpretatione postposita, literaliter interpretatus est.

Cyrillus è contra (Alexandrinum dico) Diodorum non uno loco graviter exagitat. Nam in epistola sua Joannem Antiochenum & ejus Synodum dicit, Diodorum scriptis suis aperte Verbi Dei incarnationem impugnare. Infames autem, inquit, opiniones Diodori, ac Theodori, & aliorum quorundam quos non laudare satius erat, ne quid gravius dicam, propterea, quod plenis quodammodo velis adversus Christi gloriam ferantur, nemo, &c. Et in epistola sua ad Successum Episcopum, explicans quomodo Diodorus scriptis suis Verbi Dei impugnet incarnationem, sic ait: *Diodorus quidam, sancti Spiritus olim impugnator, ut ajunt, cum orthodoxorum Ecclesia communicavit. Hic deposita, ut putavit, Macedoniana hæresis labe, in alterius morbi vim incidit. Sensit enim ac scripsit, alterum seorsim esse Filium eum qui ex semine David ex sancta Virgine Deique Matre natus est, alterum rursus privatim Filium illud ex Deo Patre Verbum. Qui (Diodorus) sub ovina pelle quodammodo lupum contegens, unum se Christum dicere simulat: sed cum referat quidem hoc nomen ad solum illud ex Deo Patre genitum Verbum Filium unigenitum, ipsum quoque (qui est) ex semine David, filium appellat: sed tanquam gratia loco nomen hoc ei tribuit, utpote qui illi, qui secundum veritatem filius est, unitus sit. Unitus autem, non ut nos asserimus (substantialiter & hypostaticè) sed secundum solam, dignitatem, & secundum auctoritatem, & secundum honoris aequalitatem.*

Juxta Cyrillum igitur, Diodorus in scriptis suis asseruit duos esse filios seorsim subsistentes, quorum proinde uterque propriam haberet hypostasim; primum ex solo Patre Deo ab æterno, secundum ex sola Matre Virgine in tempore genitum; primum esse propriè & natura, secundum verò impropriè tantum & gratia Filium Dei; primum esse Filium, Dei, quia est de substantia Patris, secundum, quia primò unitus est moraliter, per communionem ejusdem dignitatis, auctoritatis, & honoris; unum denique

Ee Chri-

Theod. lib. 5. hist. c. 4.

Soc. lib. 5. cap. 8.

Lib. 6. hist. Eccl. cap. 3.

Tom. 5. parte 2. pag. 195. epist.

Pag. 135. epist.

F. Tom. 2. Conc. pag. 294.